

V Čechách už „sněží“. Jeseníky čekají na mráz

Jen pomalu se rozjíždí výroba sněhu na sjezdovkách v Jeseníkách. Teploty totiž neumožňují jej vyrábět ve větším množství. Sněžná děla pustili zatím jen v Koutech nad Desnou a jen na zkoušku v Branné. Další střediska ještě čekají.

Rostislav Hányš
redaktor MF DNES

JESENÍKY Zatímco v českých horách spustila výrobu sněhu řada velkých lyžařských středisek, v Jeseníkách se sněžná děla rozjíždějí podstatně pomaleji. Zatím jen krátce fungovala děla ve středisku Proskil v Branné, ostrý test mají za sebou v Koutech nad Desnou. Důvodem je vyšší teplota, než mají v Čechách. „Měli jsme porouchané čerpadlo, tak jsme spíš jen zkoušeli, jestli je v pořádku. Rozhodně nešlo o to, vyrobit nějaké větší množství sněhu, protože teploty pod nulou jsou zatím nestálé,“ říká majitel areálu Proskil v Branné Rostislav Procházka. Středisko v Branné bývá každoročně první v Jeseníkách a jedno z prvních v republice, kde se rozjíždějí vleky. Ani letos to nevidí Procházka špatně. „Nemáme velké plochy na zasněžování, takže nám stačí tři čtyři dny slušného mrazivého počasí. Pořád se nevzdávám snu otevřít už 12. listopadu, i když zatím to tak nevypadá.“

To v Koutech se sice děla rozjela, ale jen v horní části areálu. „Teplota klesla k minus čtyřem stupňům v noci na úterý, děla jsme pustili v pět ráno,“ sdělil šéf lanovky Mi-

chal Nevrkla, který má na starosti i zasněžování. Podle něj zatím šlo pustit děla jen ve výšce nad 900 metrů, protože teplota směrem do údolí už byla jen kolem nuly. „Navíc voda v řece je ještě poměrně teplá, což zasněžování rovněž komplikuje,“ vysvětlil.

Děla se v Koutech zastavila v devět ráno, kdy i v horní části střediska teplota stoupla a nebylo možné v práci pokračovat. Zasněžovací systém se znovu rozjel až v úterý večer. „Chceme horní část vysněžit co nejdříve, abychom děla mohli soustředit v nižší části areálu,“ podotkl Nevrkla. I v Koutech chtějí mít sjezdovky připravené už v listopadu. „Loni jsme zahajovali zimní sezonu 21. listopadu. Letos je zatím chladněji než ve stejnou dobu loni, takže se nám snad podaří start uspíšit,“ přeje si Nevrkla.

V nejvyšších místech zatím sněžná děla nespustili

Jinde zatím vyčkávají. A to i na Červenohorském sedle, kde ve vyšších polohách mrzlo v noci na úterý podobně jako v kouteckém středisku. Čhtějí si počkat, až zamrzne terén, a vyrábět sněh začít zhruba v polovině listopadu.

Podobně čekají na stabilnější mráz také v Petříkově. Přitom středisko Kaste může rovněž využít chladnějšího klimatu jako Kouty nebo Červenohorské či Ramzovské sedlo. „Nemá cenu spěchat, protože určitě ještě přijde obleva. Počasí musí být aspoň trochu stabilní, aby se vytvořila dostatečná vrstva, která odolá i oblevě,“ říká majitel areálu Kaste František Kaštyl.

Otázkou je, zda bude na zasněžování dost vody. V sezoně 2015/2016 museli majitelé areálů kvůli životu v potocích a říkách omezovat spotřebu vody a nemohli tak naplno využít výkon sněžných děl a dalšího zasněžovacího zařízení. Letos je si-

tuace sice mírně lepší, ale vody je pořád málo. Například v Koutech nad Desnou teklo včera odpoledne řekou Desná, ze které bere vodu na zasněžování koutecký areál, zhruba 400 litrů za vteřinu, minimální průtok, takzvaný zůstatkový, který musí být zachován, je necelých 300 vteřinových litrů. Pokud by v Koutech pustili všechna děla na plný výkon, spotřebují kolem 90 litrů vody za vteřinu.

Na dodržování předpisů o minimálním zůstatkovém průtoku dohlíží v Jeseníkách, které leží z velké části v chráněném území, jak úředníci, tak ochranáři. „Z pohledu ochrany přírody je takové množství nezbytné, aby byly zachovány biologické funkce,“ vysvětlil šéf Správy chráněné krajinné oblasti Jeseníky Michal Servus.

U sněžného děla v Jeseníkách zatím většina provozovatelů sjezdovek se sněžnými děly vyčkává na stabilnější mrazivé počasí. Spustit je ale chtějí ještě v listopadu. Foto: Alexandr Satinský, MAFRA

Záchranáři mají lidi navíc i čtyřkolky

Stejně jako samotné hory a podnikatele v Jeseníkách čeká s nadcházející zimou „hlavní“ sezona i na záchranáře z Horské služby Jeseníky (HSJ). V zimních měsících totiž mají i přes rostoucí návštěvnost v létě mnohem víc práce. Na zimu jsou podle náčelníka HSJ Michala Klimeše dobře připraveni.

„Dokonce máme navýšený rozpočet,“ říká Klimeš. Podle něj to umožnilo vzít do stavu profesionálních záchranářů další tři lidi. „Díky tomu můžeme zabezpečovat služby pro střediska v Koutech nad Desnou a na Staroměstsku,“ vysvětlil. Tři nové profesionály vybrali z dobrovolných záchranářů.

„Mohli jsme také místo dvou starších koupit tři nové čtyřkolky. Všechny se po nasazení pásů mohou dobře pohybovat i na sněhu.

Vzhledem k měnícím se klimatickým podmínkám, kdy mimo sjezdovky v níže položených střediscích není sníh, jsou lepší než sněžné skútry,“ popsal Klimeš.

Podle něj se skútry na nezasněžených plochách také rychle poškozuji a potom potřebují nákladnější opravy. „Podstatné je rovněž to, že zatímco sněžné skútry můžeme využívat pouze tři až čtyři měsíce v roce, čtyřkolky se dají využít celoročně,“ objasnil.

Výměna ale bude postupná a potřeba několik let. I tak si horší záchranáři několik skútrů nechají. „Především ve vrcholových partiích se sněžné skútry pohybují mnohem rychleji,“ sdělil Klimeš. Skútry tak zůstanou především na Červenohorském sedle nebo na Pradědu.

Záchranáři rovněž mohli díky vyššímu rozpočtu postavit novou

záchrannou stanicí v Karlově pod Pradědem. „Původní stanice byla příliš velká a nákladná na provoz. Teď máme nový objekt, který přesně odpovídá našim potřebám,“ říká náčelník. Podobně neekonomické jsou i další budovy v jiných zimních střediscích Jeseníků.

„Když se tak záchranné stanice stavěly. Především se kladl důraz na velké ubytovací prostory. Horší to už je s prostory pro techniku a skladování materiálu. Navíc je velmi drahé vytápění. Proto chceme postupně postavit nové budovy,“ popsal Klimeš. Nebude to ale hned. „Horská služba České republiky může ročně postavit pouze dvě až tři nové stanice v celé republice.“

Na špičkové úrovni se udržuje vybavení záchranářů. Od lyžařských potřeb až po kvalitní oblečení. Hor-

ské službě výrazně usnadní práci také nová lávka přes frekventovanou silnici na Červenohorském sedle. Vedle lyžařů, kteří se potřebují dostat na sjezdovky z parkoviště, a rolbařů v části střediska odříznuté komunikací využijí lávku také horší záchranáři při přesunu techniky. Rovněž oni totiž museli cestou do hlavní části areálu Červenohorského sedla a na hlavní běžkařské tratě Jeseníků přejíždět nebezpečnou silnici, na které se stala řada smrtelných úrazů.

Lávku za 16 milionů zaplatil Olomoucký kraj. „Je to velmi dobrá investice, která výrazně zvýší bezpečnost ve středisku. Pro nás znamená rychlejší přejezd a to je v době, kdy o životě zraněného člověka rozhodují minuty, velmi důležité,“ vyzvedl Klimeš.

— Rostislav Hányš

Objevy vědců vylepší optické přístroje

PŘEROV Další úspěch si připsali na konto vědci z olomoucké Univerzity Palackého. Společně s odborníky z přerovské Meopty přispěli k dalšímu vylepšení optické techniky všemožného zaměření - od vědeckých přístrojů pro kosmický výzkum až po vybavení pro digitální kinoprojekci. Právě Meopta navíc může z výsledků výzkumu těžit ve výrobě a vylepšit tak své postavení na trhu. Jeho přínos navíc potvrdilo i ocenění Technologickou agen-

turou České republiky v kategorii Originalita řešení.

Společný projekt nazvaný Moderní multivrstvé optické systémy se věnoval vybraným specifickým problémům takzvaných optických tenkých vrstev. Ty jsou základem prakticky všech věcí s optickými součástkami - od brýlí přes objektivy fotoaparátů a mobilních telefonů až po vesmírné teleskopy. Bez kvalitních optických vrstev, jejichž počet se může pohybovat od jedné až po několik desítek, by tyto věci nemohly řádně fungovat. Multivrstvé optické systémy si pak lze zjednodušeně představit jako několik velmi tenkých vrstev s přesně definovanými optickými a mechanickými vlastnostmi, které zásadně zlepšují parametry optické soustavy, na niž jsou naneseny.

Právě proto byla spolupráce na výzkumu pro přerovský podnik velmi zajímavou příležitostí. „Spolupráce má různé formy, od optických a jiných analýz za různých podmínek až po konkrétní využití ve výrobním procesu. Mimo jiné jde třeba o aplikaci antireflexních i barvodělicích vrstev na takzvané RGB hranolové sestavy. To umožnilo Meoptě stát se jedním z klíčových výrobců nejruznějších variant těchto sestav, které se montují v zahraničí do desítek typů přístrojů pro digitální kinoprojekci. V součas-

V laboratoři Výzkumník Libor Nožka před takzvanou vakuovou napařovací aparaturou v laboratoři RCPTM-SLO. Foto: SLO

nosti spolupráce pokračuje, a to při vývoji vrstev pro laserové digitální projekční systémy,“ nastínil manažer technologie vrstvení Jiří Jankuj.

Meopta využila výsledky výzkumu také při vývoji v oblasti sportovní a průmyslové optiky. „Umožnilo to společnosti stát se dodavatelem mnoha typů systémů určených zejména pro vývoz do Evropy, Spojených států a Izraele,“ uvedl Jankuj.

Olomoučtí experti z Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů (RCPTM) a Společné laboratoře optiky (SLO) se věnovali jen části rozsáhlé problematiky op-

tických vrstev, jejímž výzkumem se vědci na celém světě zabývají teprve zhruba půl století.

„První část projektu se zabývala zcela novou technologií na principu využití plazmatu pro vytváření vrstev a odpovídajících měřících a kontrolních metod. Následně jsme navrhli a vyrobili multivrstvé systémy pro konkrétní výrobky v Meoptě i pro nestandardní využití například na velkorozměrných optických prvcích pro výzkum kosmického záření,“ shrnul hlavní řešitel projektu Miroslav Hrabovský.

— Stanislav Kamenský

Náměstí měst připravují na vánoční stromy

OLOMOUC Radnice v Olomouckém kraji se chystají na převozy vánočních stromů do center měst. Zatímco například v Přerově symbol Vánoc poputuje na náměstí z jedné z místních ulic, náměstí v Prostějově a Olomouci budou zdobit stromy z okolních obcí. V krajském městě se vánoční strom rozsvítí nejdříve, a to již příští neděli.

V Přerově bude vánoční strom pokácen v Jižní čtvrti, převážet se bude na náměstí v sobotu 19. listopadu. Oficiálně se rozsvítí první adventní neděle 27. listopadu. „Symbolem přerovských Vánoc se letos stane zhruba 18 metrů vysoká douglaska, která roste na Jižní čtvrti. Povolení ke kácení je vystaveno už od jara, a to mimo jiné kvůli tomu, že strom přerůstá bytový dům, stíní v bytech a větve zasahují do fasády,“ řekla mluvčí radnice Lenka Chalupová.

Radnice do výzdoby vánočního stromu v centru města investovala již loni, letos ji ještě rozšíří. „Lidem se zdál strom tak trochu chudě nazdobený. Proto jsme letos přikoupili pětadvacet nových nesvíících ozdob v podobě hvězd za téměř třicet tisíc korun,“ uvedl Bohumír Střelec z Technických služeb města Přerova. Pod stromem bude tradičně umístěna pokladnička. Letos bu-

dou lidé přispívají centru Jsme tady, jehož pracovníci se starají o děti a mladé lidi s kombinovaným postižením.

O výběru vánočních stromů mají jasno i v ostatních městech. Prostějov bude během vánočních svátků zdobit strom, který do centra města přiveze z obce Seloutky. „Starosta nám nabídl smrk rostoucí v obci v blízkosti silnice. Tento strom byl z hlediska výšky a dopravní přístupnosti pro techniku vyhodnocen jako nevhodnější. Kácení a přeprava stromu je naplánována na 22. listopadu,“ uvedla náměstkyň primátorky Ivana Hemerková. Jeho výzdobu město letos doplní o další denní i světelné ozdoby, za které radnice zaplatila přes šedesát tisíc korun. Rozsvěcovat se bude v rámci akce Prostějovská zima 2016 25. listopadu v 17.00. Součástí programu je vánoční koncert Pavla Nováka.

V Olomouci se vánoční strom rozsvítí ještě dříve, a to v neděli 20. listopadu, ve stejný den se na náměstí otevrou také vánoční trhy. Na Horní náměstí bude strom z Dubu nad Moravou a půjde o smrk ztepilý. Převážet se bude do centra města již tuto neděli. Jméno stromu stejně jako v předchozích letech vyberou děti. (ČTK)

INZERCE

Koupím

v Brně *Olomouci *Zlíně *Vyškově *Blansku *Šumperku *Břeclavi *Uh. Hradišti

Přijímáme výtvarná díla a starožitnosti DO VÁNOČNÍ AUKCE 2016

Obrazy od autorů: Kavan, Kalvoda, Born, Panuška, Ullmann, Kuba, Uprka, Jambor, Blažiček, Slaviček, Lada, Zrzavý, Číla Procházka, Radimský, Lolek, Hudeček, Benka, Hála, Špála, Nejedlý, Frolka, Lhoták, Král, Foltýn, Kaláb, Mervart, Erdelyi aj. Šperky, mince, porcelán, staré sklo, perské koberce, betlémy aj.

Přijím předmětů, výkup hotové a bezplatné ocenění znalcem probíhá do 24. 11. 2016

Aukční síň Galerie Národní 25 Trnita 3, Brno

www.galerie-narodni.cz

Znalec na tel.: 737 571 660